

[Jørgen Estrup]

Vesteuropa har siden anden verdenskrig været nødt til at definere sine mål i konfrontation med Østeuropa og Sovjet: sikkerhedspolitik som NATO over for Warszawapagten, økonomisk som markedsøkonomi over for planøkonomi, politisk som demokrati over for diktatur. Derfor er Vesteuropas udvikling og politiske sammenhold nødvendigvis blevet et mål i sig selv.

1989 blev året, hvor Øst-Vest-dimensionen mistede sit politiske indhold. Vesteuropa kan ikke længere være sig selv nok. Den nye tids udfordring hedder Europa. De vestlige landes indbyrdes relationer er vigtige, men ikke altafgørende. Det, der er brug for nu, er en fælles europæisk ansvarlighed.

Ikke mindst på denne baggrund vil jeg gerne takke regeringen og de tre ministre, som i dag har besvaret forespørgslen, for en klar og entydig bekendelse til det brede europæiske samarbejde, herunder de krav, som dette stiller til åbenhed og nytænkning i EF-samarbejdet og til åbenhed for hurtig udvikling af medlemskredsen.

Ikke mindst blev dette udtrykt gennem statsministerens krav om, at EF-samarbejdets fordele udstrækkes til de central- og østeuropæiske lande, og at der vises økonomisk og finansiel solidaritet over for disse lande. Det er også det budskab, som fremgår af den dagsorden, som hr. Svend Auken stillede bl.a. på Det Radikale Venstres vegne. EF må ikke udvikle sig til Europas hurtigtog for velhavere, mens resten af Europa henvises til at køre med bumletog og på træsåder på 3. klasse.

På to områder ses den nye epokes muligheder og krav særlig, jeg kan næsten sige udfordrende tydeligt, og det er det økonomiske og det sikkerhedspolitiske. Hvem skulle for få måner siden have troet, at det var muligt for alle stater i Europa at enes om mål og midler i den økonomiske politik? Ikke blot om økonomisk sameksistens og samarbejde – det har vi set før – men også om, hvad man må forlange af et økonomisk system, for at det bedst muligt bidrager til befolkningens trivsel og velfærd. Ikke desto mindre er det netop resultatet af Bonnkonferencen om økonomisk samarbejde i Europa.

I slutdokumentet så sent som fra den 11. april har alle lande, altså også Sovjet og de østeuropæiske, skrevet under på, at de anerkender

forbindelsen mellem politisk pluralisme og markedsøkonomier, og at de anser sig for forpligtede over for principper som flerpartidemokrati baseret på frie, regelmæssigt tilbagevendende almindelige valg, lige retsbeskyttelse for alle baseret på respekt for menneskerettigheder, og at de vil bestræbe sig på at opnå og fastholde fri bevægelighed for varer og kapital i konvertibel valuta – hvilket bliver hårdt – fri markedsøkonomi med priser baseret på udbud og efterspørgsel og fuld anerkendelse og beskyttelse af ejendomsretten – også den private ejendomsret.

Hermed er alle ideologiske barrierer for det europæiske økonomiske samarbejde ryddet af vejen, men naturligvis ikke de praktiske vanskeligheder.

De barske realiteter for Østlandene i tilpasning til markedsøkonomien, den usikkerhed, som også er særkendt ved markedsøkonomien, mulighederne for fallit og arbejdsløshed, er noget af det, man skal vænne sig til i de østeuropæiske lande. I Polen har man allerede set en del af problemet, en hestekur, hvor man har måttet opleve gennemsnitlige reallønssald på 25 pct. I DDR vil man se en tilpasning til vesttysk effektivitet og arbejdsmarkedsforhold for slet ikke at tale om valutakursproblemer og konkurrenceevne. Det bliver barsk.

Men det er også krav til den økonomiske udfoldelse og aktivitet i de vestlige lande. Sammensmeltningen af de to Tysklande vil stille voldsomme krav til vesttysk økonomisk fleksibilitet, til den vesttyske skatteydernes pengepung og til Bundesbanks og andre autoriteters styring af vesttysk penge- og finanspolitik. Det er simpelt hen et stort måltid for den vesttyske økonomiske maskine, noget at fordøje, og det vil tage tid.

Men også resten af Vesteuropa har nogle krav, som skal opfyldes. Det er ikke det bedste udgangspunkt for tankerne om en økonomisk-monetær union, at man har så store ubalancer imellem de vestlige økonomier, som man har i øjeblikket, og det er heller ikke det bedste udgangspunkt for den støtte, som Østeuropas udvikling nødvendigvis kræver. Derfor bliver en omfattende tilpasning også nødvendig i Vesteuropa.

Også på et andet punkt, nemlig formuleringen af den sociale dimension, arbejdsmarkedsforholdene og fordelingspolitikken, har Vest-